

Hun voedsel is van verschillenden aard, knollen, peen, mais en dergelijke. En wie — wie zal nu de eerste zijn die deze veelbesproken rat in Holland zal opmerken? De eerste die ontdekt wordt behoeft vast niet als unicum in het Museum van N. H. geplaatst te worden. Men zal er een geschoten of gevangen hebben, doch toen waren er al tientallen, en zoo was het ook in Duitschland. Laat ons hopen, dat het nog lang zal duren, eer 't zoo ver komt.

Rotterdam.

H. A. VAN DAM.

NIEUWE ENGELSCH E VOGELBOEKEN.

Birds of our Country, by Frank Finn and E. Kay Robinson. — London. Hutchinson & Co.

EEN boek in afleveringen verschijnend en bedoeld om op populaire wijze het publiek te helpen bij vogelwaarnemingen.

De wijze van uitgave en de strekking doen zeer sterk denken aan bepaalde Elsevier-uitgaven in ons land. Een beetje meer Yankee-achtige reclame door drukke kleuren en aanlokkelijke bewoordingen op de omslagen, maar overigens is er zeer veel analogie. Hetzelfde formaat, hetzelfde zeer groote aantal illustraties (een hoofdzak van het boek) op hetzelfde gladde papier, zelfde letter e. d. m. Het boek is bestemd voor den belangstellende, die iets te weten wil komen van welken vogel ook, die in Engeland meer of minder veelvuldig voorkomt. Een meer algemeene inleiding, anatomische bijzonderheden en wat dies meer zij ontbreken, we vallen meteen met de deur in huis en gaan in alphabetische volgorde(!) het vogelrijtje langs. Die alphabetische volgorde kan ik niet erg toejuichen, het geeft te veel een woordenboekidee, bovendien leidt het tot onpractische resultaten. Om één voorbeeld te noemen uit vele, verscheidene Zangertjes worden bij elkaar behandeld, omdat het allemaal Warblers zijn (Willow-, Garden-, Woodenz.), dat is goed en practisch voor vergelijking; maar overal in het werk vinden we nu weer andere vertegenwoordigers dezer familie verspreid. Zoo staat het Zwartkopje (Blackcap) tusschen Merel en Korhaan! Een systeem dus van doorgevoerde stelselloosheid, want iemand die buiten een vogel gezien heeft en thuis gaat zoeken, welke het geweest kan zijn, moet daarvoor het heele boek van a tot z (letterlijk) doorbladeren.

Neen, de waarde van dit werk ligt in zijn illustraties. Acht honderd, het is werkelijk een respectabel aantal. Bijna allen zijn het reproducties naar foto's, verscheidene ervan zijn speciaal genomen voor dit werk, verschijnen hier dus voor het eerst. Waar ik straks veel waardeerends zal zeggen van verschillende foto's moet ik eerst eenige kritiek laten hooren. Er zijn n.l. foto's, die niet naar de levende natuur zijn genomen. Nu komt dit er natuurlijk in zooverre niet op aan, dat we ze dan als gewone afbeeldingen van behandelde vogels kunnen beschouwen, zooals er meer in dit werk voorkomen, b.v. van weinig voorkomende soorten (Morinelpluvier e.d.), maar dit blijkt dan voldoende. Er zijn echter foto's, die op mij den indruk maken dat men wil doen voorkomen of ze naar vrije wilde objecten zijn gemaakt, terwijl ze dat niet zijn, ik bedoel vooral Kieviten op bladz. 1, Patrijzen bladz. 5, Slechtvalk bladz. 7, Putter bladz. 9, Kerkuil bladz. 11, Fazanten bladz. 349, Gierzwaluw bladz. 553. Het kan zijn, dat ik me vergis en ik hoop het, want deze zijn hoofdzakelijk van een zekeren Reid en die heeft prachtfoto's gemaakt, daar getuigen andere reproducties van in dit werk, maar ik wilde hier toch even de aandacht op vestigen.

We zien hier door Burdet's kostelijke opnamen verwend, die een schat van gedocumen-

teerd materiaal leveren. Ook overigens zijn er door anderen (ik hoef geen namen te noemen) zeer verdienstelijke foto's gemaakt en zoo zoetjesaan krijgen we een aardig fotografisch archief van onze Nederlandsche avifauna. Eigenlijk moesten deze opnamen, verspreid in allerlei tijdschriften en boeken en voor een groot deel helaas nooit gepubliceerd en door de fotografen onder zich gehouden, eens in een grootsch verzamelwerk worden opgenomen en gepubliceerd.

Werkelijk, fotografisch materiaal is van een uitnemend belang en zulk een collectie zou prachtige vergelijkende studies mogelijk maken.

Vooral hierom is dit Engelsche werk met zijn honderden opnamen de moeite waard. Het is natuurlijk niet de bedoeling ze alle te bespreken, maar op enkele willen we toch de aandacht vestigen. Verschillende foto's beslaan een volle bladzijde en de kwaliteit ervan kan zoo prachtig naar voren komen.

In de eerste plaats dan zijn er opnamen van in ons land weinig voorkomende soorten, waarvan hier dan ook nog geen vogelkieken zijn genomen (voor zoover ik tenminste weet). Verschillende ervan zijn ook in Engeland zeldzaam, hetgeen de afbeeldingen ervan nog verdienstelijker maakt. Zoo zien we een Kruisbek hangend aan den tak van een Conifeer, twee heel aardige snapshots van een Waterspreeuw op weg naar zijn nest, een Appelvink zijn jongen voedend, een mannetje en een vrouwtje Zwartgrijs Vliegenvanger bij het nest, een Stormmeeuw met nest en eieren, een meesterlijke foto van de Kleine Burgemeester op zee, een Smelleken bij z'n jongen, twee zeer mooie Oeverlooptjes, de groote gele Kwikstaart enz.

Het werk munt verder uit door een buitengewoon groot aantal opnamen van jonge vogeltjes. Sommigen ervan zoo meesterlijk, dat men zich afvraagt, hoe heeft de man ze in vredesnaam op de plaat gekregen. Vooral de heer Reid is blijkens hetgeen hier geboden wordt vogelkinderfotograaf par excellence. Er is op bladz. 603 een full-page illustratie van tien jonge pimpelmeesjes, die naar me voorkomt eenig is in zijn soort. Verder zijn er jonge vinken, zwaluwen, roodkopklauwieren, koolmeezen, zwarte meesjes, ijsvogels, eksters enz. enz., allemaal flink in de veeren en in prachtige houdingen getroffen. Aan dit onderdeel is werkelijk veel zorg besteed en door de goede uitvoering ervan zijn de afbeeldingen zeer instructief.

In de derde plaats zijn er enkele verbluffende prestaties op technisch vogelfotografisch gebied. Wat een handigheid, geduld en moeite moeten ten koste zijn gelegd voordat de fotograaf zoo ver was. Ik noem dan eerst de foto's van een graspieper en een koekoek. De pieper komt zijn pleegkind voedsel brengen en nu is de heer Wilkinson erin geslaagd het oogenblik te vereeuwigen even vóór dat de pleegouder zich op den rug van den jongen koekoek gaat zetten. Een knap stuk werk voorwaar; de vleugels van het dalende vogeltje zijn bijna geheel neergeslagen, de pootjes typisch gekromd, het is zeer mooi getroffen; even later zien we den bekenden stand op den rug van den koekoek, die al vaker werd afgebeeld. (Kearton b.v.).

Verder is er een prachtig familietafereeltje van een vink. Drie jonge peuters zitten op een tak en papa is er juist één aan het voeren. Een serie opnamen van den Kleinen Karekiet bij zijn nest is zeer geslaagd, op één ervan zien we én mannetje én wijfje met voedsel bij het nest in de rietstengels, heel mooi. Een paarputters, die tusschen de distels zitten, hoe heeft men ze te pakken kunnen krijgen. De foto's van Kokmeeuwen in vlucht of in groepen bij elkaar zijn exquise. Merkwaardig is ook de gierzwaluw, broedend.

Dit alles is voldoende om aan te toonen, dat *Birds of our Country* om zijn illustraties waard is bezeten te worden. De tekst is wel goed en bij verscheidene soorten worden vaak aardige gegevens en bijzonderheden verteld. Zoo vind ik wel merkwaardig wat medegedeeld wordt van boomklevers, die gingen nestelen in een hoimijt en op de volgende wijze te werk gingen: ze vulden ieder gaatje met klei totdat ten slotte een volledige

nestholte van klei binnen in het hooi was gemaakt, verscheidene ponden zwaar. Het is een populair werk in de goede beteekenis van het woord, met vele zeer geslaagde en instructieve foto's.

Wageningen.

K. W. L. BEZEMER.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Steltkluit. — In Eindhoven bevindt zich een opgezet exemplaar van de Steltkluit, een van een paar van deze vogels, die in 1919 bij een der vennen werden aangetroffen. Dit jaar heb ik er tevergeefs naar uitgezien, wel vertoefden daar toen eenige Zwarte Ruiters.

Eindhoven.

J. VAN MALSSSEN.

Kievit. — In de omstreken van het Schildmeer verschenen de kieviten in de laatste 10 jaren steeds in den tijd dat de aardappels reeds het land vulden. Ze komen dan in troepjes van 8—10. Men zegt, dat ze hun eerste broed achter den rug hebben. Toen ik vanmorgen een wandeling langs het land maakte, merkte ik $2 \times$ een troep 1 van ± 15 en 1 van ± 30 . Onze arbeider aan 't Schildmeer vertelde me eenige dagen terug meer dan 150 in 1 troep gezien te hebben. Deze verschuiving in verband met den zachten winter zal u mogelijk interesseren. In de Peizermade zijn die groote voorjaarstroepen telken jare op te merken.

Hellum, 18 Maart '23.

H. DE HAAN.

Levend materiaal voor het Insectarium in „Natura Artis Magistra” als spinnende watertorren, draaikevers, meikevers, beerrupsen, dagpauwvogelgroepen enz. enz. zal ik zeer gaarne ontvangen. Wie iets van plan is te zenden, doet wel even vooraf bij mij te informeren, of de soort op 't oogenblik gewenscht is. Ik antwoord dan onmiddellijk.

Amsterdam, Burmanstraat 12.

R. A. POLAK.

Albinisme bij merels. — Naar aanleiding van het bericht omtrent gedeeltelijk albinisme bij een merel, deel ik U mede dat door mij op 28 Febr. in een tuin aan het Oude Hoofd alhier een geheel witte merel is waargenomen, met gele snavel en eenige grijze vlekken op rug en vleugels welke als mededinger bij een paar parende normaal gekleurde merels trachtte tusschen beide te komen. Toen het publiek hetwelk deze vreemde verschijning gadesloeg wat te veel blijken van belangstelling gaf, verwijderde het drietal zich onder het uiten van de bekende heftige kort uitgestooten waarschuwingskreet.

Rotterdam, 5 Maart 1923.

J. A. J. v. DIJK.

Het Enterveen — Naar aanleiding van m'n artikel over het Enterveen, was een der lezers zoo vriendelijk, mij op een verkeerde waarneming opmerkzaam te maken.

Het blatende geluid, door mij aan vliegende kempaaantjes toegeschreven, wordt n.l. veroorzaakt door de watersnip, die daarom in Duitschland wel „hemelgeit” wordt genoemd. Het behoort tot de voorjaarsvliegspelen van het mannetje en wordt veroorzaakt door het in trilling geraken der staartpennen tengevolge van de zeer snelle vlucht.

R. PRAKKEN, *Enter*.

Schubwortel. Zondag 4 Maart j.l. vond ik een drietal mooi bloeiende exemplaren van de schubwortel (*Lathraea squamaria*) op de helling van een ravijntje achter Gronsveld. (Limburg).

Dr. W. G. N. v. D. SLEEN.

Smelleken. — Hedenmiddag mijn tuin ingaande, zag ik op de gaasafscheiding van mijn hoenderhokken, een klein soort roofvogel zitten. Ik ging naar het beest toe, dat eerst opvloog, toen ik het tot op 15 M. genaderd was. Ik zag toen heel duidelijk, dat het een smelleken was. Ik meld u dit even, aangezien dit wel een brutaal stukje van zulk een vogel